

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2. Arvionne lukuun 2 Nykytila

-

3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

-

5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

7 §:ssä kuvataan perustettavaksi uusi toimielin Tiedonhallintalautakunta, jolle osoitettaisiin laaja-alaisesti tehtäviä liittyen tiedon linkaaripäätöksiin, tiedonhallinnan menettelytapojen kehittämiseen ja valvontaan. 8 §:ssä kuvataan että Tiedonhallintalautakunnan tehtävänä olisi valvoa valtion vi-rastojen ja laitosten, kuntien, maakuntien ja itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten tiedonhallinnan kuvausten laadintaa, tietoaineistojen rekisteröinnin, sähköiseen muotoon muuttamisen, säilyttämisen, arkistoinnin, tuhoamisen ja teknisten rajapintojen toteutuksen menettelyjä. Jos uusi toimielin perustetaan, pitää sille osoittaa riittävästi resursseja, jotta kaikki sille ase-tetut tehtävät voidaan hoitaa. Muussa tapauksessa lautakunnasta muodostuu kehityksen tulppa eikä digitalisaation vaatima ketterä ja nopea mahdollistaja.

Kaiken kaikkiaan hieman epäselväksi jää, minkä kaikkien tahojen tehtäviin kuuluu tiedonhallintaa koskevien määräysten, ohjeiden ja suositusten anto. Jotta julkisen hallinnon tiedonhallinnan menettelyt olisivat jatkossa yhden-mukaisia ja tehokkaita, tarvitaan lain lisäksi ainakin jossain määrin tiedon-hallintayksiköitä velvoittavia selkeitä määräyksiä ja ohjeita.

7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

10 §:ssä määritellään tiedonhallintamalli, jota tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä kuvaamaan toimintaympäristönsä tiedonhallintaa.

Viestintäviraston mielestä tiedonhallintamalli muodostaa hyvän ja kattavan kokonaisuuden, jolla yhdistetään tiedonohjaussuunnitelma, tietojärjestelmä-kuvaukset ja kokonaisarkkitehtuuri. Mallin laatimisessa tulee voida hyödyntää jo olemassa olevia tiedonohjaussuunnitelmia sekä tietojärjestelmä-kuvauksia.

8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvaluokitus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Viestintävirasto pitää yleisesti ottaen lakiesityksen tietoturvaluokitusluokkia 4 ja turvaluokitusluokitusluokkia 5 onnistuneina.

Lakiesityksessä on tietoturvaluokituksen sääntelyn osalta keskitytty perustason tietoturvan saavuttamiseen ja painotettu riskinhallintaa sekä hallinnollista tietoturvaa. Sen sijaan teknisen tietoturvaluokituksen osalta ei ole esitetty konkreettisia vaatimuksia. Viestintävirasto katsoo, että mm. teknisen kehityksen vauhti huomioon ottaen tämä ratkaisu on perusteltu tiedonhallintalain osalta. Viestintävirasto painottaa kuitenkin erillisten ohjeiden (esim. VAHTI 100) tai asetuksen antamisen tärkeyttä, jotta tietoturvaa päästäisiin konkreettisesti toteuttamaan organisaatioissa. Muussa tapauksessa sääntely ei ole loppuun saakka vietyä, mikä heikentää teknistä tietoturvaa nykytilanteesta. Kattavan ohjeistuksen/asetuksen sääntely myös mahdollistaisi lakiesityksessä edellytetyn riskiarvion tekemistä.

Lisäksi Viestintävirasto pitäisi hyvänä lisäystä need to know -periaatteesta eli että pääsyoikeus salassa pidettäviin asiakirjoihin annettaisiin vain niille, joilla on työtehtäviin perustuva tiedonsaantitarve kyseisiin asiakirjoihin.

Viestintävirasto esittää ehdotetusta 2 §:stä eli määritelmistä seuraavia huomioita:

Lakiesityksessä käytetään paljon tietoaineiston elinkaaren käsitettä. Elin-kaarta ei ole kuitenkaan määritelty lakiesityksessä. Määritelmän tarpeellisuutta voisi harkita.

Samoin lakiesityksessä puhutaan kansainvälisestä tietoturvaluokitusvelvoitteesta ilman, että tätä on määritelty. Viestintävirasto katsoo, että määritelmä olisi hyvä ottaa tiedonhallintalakiin samansisältöisenä kuin laissa kansainvälisistä tietoturvaluokitusvelvoitteista. Näin on toimittu laissa viran-omaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyiden arvioinnista määritelmien

tietojärjestelmän käsitteen kanssa, kun kyseinen määritelmä on si-sällytetty tiedonhallintalakiesitykseen.

Viestintävirasto kehottaa harkitsemaan, tarvitaanko lakiesityksessä käytettyä uutta käsitettä "tietoaineisto". Näyttäisi siltä, että nykyinen asiakirjan laaja käsite kattaisi myös ehdotetun tietoaineiston käsitteen. Ainakaan näiden kahden käsitteen välinen ero ei käy selkeästi ilmi lakiesityksestä. Viestintävirasto katsoo tietoaineiston käsitteen sekoittavan nykyisen vakiintuneen asiakirjan käsitettä. Viestintäviraston käsityksen mukaan ainakin lu-vuissa 4 ja 5 riittäisi pelkän asiakirjan käsitteen käyttäminen.

Viestintävirasto kiinnittää huomiota ehdotettuun 3 §:ään lain soveltamisalasta. Sen rakenne on sangen epäselvä ja lain soveltamisalan selvittäminen edellyttää 2 §:n määritelmien lukemista tiedonhallintayksiköstä ja viranomaisesta. Toisaalta tiedonhallintayksikön määritelmästä ei kunnolla avaudu, mitä tällä käsitteellä tarkoitetaan ja miksi sitä tarvitaan. Lakiesitys sisältää velvoitteita tiedonhallintayksiköille, joten olisi tärkeää selkeästi ymmärtää, mitä niillä tarkoitetaan. Viestintävirasto toivoisi, että sekä määritelmiä että lain soveltamisalaa saataisiin selkeytettyä.

Viestintävirasto huomauttaa, että henkilöstöturvallisuus on laajempi asia kuin vain turvallisuusselvitysten hakeminen henkilöstöstä. Ehdotettu 13 § saattaa korostaa turvallisuusselvitysten tekemistä tässä mielessä liikaakin. Toisaalta turvallisuusselvityslaissa säädetään edellytyksistä turvallisuusselvitysten laatimiselle, joten turvallisuusselvitysten tekeminen ei ole läheskään kaikissa tilanteissa mahdollista. Lakiesityksen perusteluissa voisi olla aiheellista avata muitakin keinoja henkilöstön ja palveluntuottajien luotettavuuden varmistamiseksi.

9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Ehdotetun 21 §:n 3 momentin perusteluissa todetaan "Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin turvallisuusluokan III–I asiakirjojen käsittelystä valtioneuvoston hallinnossa." Pykälätekstissä tämä on kuitenkin ilmaistu monimutkaisemmin eli "Valtiovarainministeriön esittelystä valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin turvallisuusluokan III, II ja I asiakirjojen käsittelystä valtion virastoissa ja laitoksista toimivissa viranomaisissa ja muissa valtion viranomaisissa." Viestintävirasto kannattaisi selkeiden, yksiselitteisten ja määriteltyjen käsitteiden käyttämistä lakitekstissä. Nyt kyseisen säännöksen osalta vaikuttaisi siltä, ettei asetus koskisi turvallisuusluokan III, II ja I asiakirjojen käsittelyä kunnallisissa viranomaisissa. Onko tarkoitus tämä ja jos on niin miksi?

Ehdotetun 22 §:n otsikon ja itse pykälätekstin välillä näyttäisi olevan eroavaisuutta. Otsikossa lukee salassapitomerkin tai turvallisuusluokitusmerkin poistaminen tai muuttaminen, mutta säännöksessä käsitellään asiaa ainoastaan turvallisuusluokitusmerkin osalta.

10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

32–33 §:ssä on kuvattu tietoaineistojen säilytystarpeen ja arkistointitarpeen määrittelyt. Hämmennystä herättää, että miksi nämä kaksi asiaa on ylipäättään erotettu toisistaan. Tiedon arvonmäärityksen periaatteita ja kri-teereitä ei tulisi määritellä muutenkaan näin yksityiskohtaisesti lain perus-teluissa, kuten lakiluonnoksessa on menetelty. Yksityiskohtaisemmat ar-vonmäärityksen periaatteet ja kriteerit tulee jatkossakin määritellä selkeissä määräyksissä ja ohjeissa, jotta tiedonhallintayksiköt kykenevät niiden avulla määritykset tekemään. Myöskään Kansallisarkiston roolia ei tässä yhteydessä tulisi heikentää, vaan hyödyntää siellä olevaa osaamista tässä asiassa. Siellä on edelleen paras asiantuntemus säilytysaikojen määrittelyssä. Ilman kunnan ohjausta viranomaisilla ei tule olemaan yhdenmukaisia käytäntöjä eikä voida enää kunnolla varmistaa että olennaiset ja merkitykselliset tiedot saadaan talteen.

36 §:ssä ei kunnolla selviä mitä ”arkisto” tarkoittaa ja mikä on tiedonhallintayksikön ja arkiston suhde. Lakiesityksessä arkistoa ylläpitävä tiedonhallintayksikkö arkistoinneen on yksittäinen viranomainen, joka itse määrittää tietorakenteet ja tiedostomuodot, joissa aineistot siirretään arkistoon, sekä itse määrittää arkistoon siirtämisen ajankohdan. Tässä muodossa tiedonhallintalaki tulee hajauttamaan tietoaineistot ja ne tulevat todennäköisesti olemaan hyvin kirjavissa ja pysyvään säilytykseen kelpaamattomissa muodoissa. Lakiesityksestä ei käy ilmi, mikä taho varmistaa ettei näin kävisi. Tietoaineistojen tietorakenteista ja tiedostomuodoista täytyy olla selkeät kansalliset standardit, joiden määrittelystä ja kehittämisestä vastaa jatkossakin viranomaistaho, jolla on vahva osaaminen ja rooli tiedon säilyvyyden, saatavuuden ja käytettävyyden turvaamiseksi. Epäselväksi siis jää, mitkä kaikki toimijat vastaisivat arkistosta/arkistoista. Jos tiedonhallintayksiköt olisivat jatkossa arkistoviranomaisia, tietoaineisto hajaantuisi niin, että tietoaineiston säilyvyys, saatavuus ja hyödynnettävyys vaarantuisivat. Kansallinen ja keskitetty arkistopalvelu olisi kokonaisuutena hallittavampi sekä myös kustannustehokkaampi kuin tällainen hajautettu malli.

Kaiken kaikkiaan voi todeta, että Kansallisarkiston rooli jää lakiesityksessä varsin epäselväksi. Kansallisarkistolla on kuitenkin pitkäaikaista kokemusta näiden tehtävien hoitamisesta ja se tuntee hyvin julkishallinnon tiedonhallinnan ja arkistoinnin tilan. Tämän vuoksi Kansallisarkiston asiantuntijuutta ja resursseja tulisi jatkossakin hyödyntää julkishallinnon tiedonhallinnassa lakiesitystä paremmin.

13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

14. Muut huomiot

Vaikutusten arviointi

Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:

Tietoturvallisuus:

Ehdotetussa 18 §:ssä säädetään lokitietojen keräämisestä mm. jos tietojär-jestelmässä käsitellään henkilötietoja. Ottaen huomioon, että henkilötietoja sisältyy lähes kaikkiin tietojärjestelmiin, voi ehdotetulla sääntelyllä olla huomattavia taloudellisia vaikutuksia, jotka olisi hyvä tuoda esiin.

Viestintävirasto kiinnittää huomiota siihen, että jos suojaustasot poistetaan, kuten nyt ehdotetaan, niin jatkossa salassa pidettävät asiakirjat ovat joko salassa pidettäviä lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta nojalla tai turvallisuusluokiteltuja tiedonhallintalain nojalla. Tiedonhallintalakiesityksen 19 §:n mukaan turvallisuusluokkamerkintä on tehtävä, kun edellytykset siihen täyttyvät.

Kansainvälisissä tietoturvaluussopimuksissa on yleensä sovittu, että turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja saa sähköisesti siirtää osa-puolten välillä ainoastaan toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä me-netelmällä. Tällaisia hyväksytyjä kanavia ei käytännössä ole olemassa kuin pari kappaletta. Näin ollen ehdotetulla muutoksella on suurta merkitystä vi-ranomaisten - esimerkiksi poliisin - tiedonvaihdolle kansainvälisissä yhte-yksissä, kun käytännössä sähköistä tiedonvaihtoa ei olisi mahdollista enää käyttää niiden asioiden osalta, joissa turvallisuusluokittelu olisi jatkossa pakollista. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan turvallisuusluokittelu on mahdollista, muttei pakollista. Ehdotettu sääntely kyllä lisäisi tietoturvaa, mutta lakiesityksessä olisi hyvä avata myös asian toista puolta eli käytännön työn sujuvuutta. Näiden kahden tavoitteen väliltä pitäisi löytyä ratkaisu, jossa molemmat tavoitteet toteutuisivat riittävällä tavalla.

Lakiesityksen 21 §:n 2 ja 3 momenteissa todetaan, että

"Turvallisuusluokan III, II ja I käsittelyssä on noudatettava erityisiä tieto-turvallisuusvaatimuksia koskien käsittelyoikeuksia ja niiden luettelointia, turvallisuusalueita ja tietojen käsittelyä niillä, asiakirjan sähköistä käsittelyä ja siirtämistä sekä kuljettamista, asiakirjan käsittelyn seuraamista ja asia-kirjan hävittämistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin turvallisuusluokan III, II ja I asiakirjojen käsittelystä valtion virastoissa ja laitoksista toimivissa vi-ranomaisissa ja muissa valtion viranomaisissa."

Viestintävirasto kannattaa asetuksen antamista turvallisuusluokkien III-I asiakirjojen käsittelystä, mutta korostaa, että asetuksen on tärkeää tulla voimaan samaan aikaan tiedonhallintalain kanssa. Kun voimassa oleva val-tioneuvoston asetus tietoturvaluudesta valtioneuvoston asetuksessa kumoutuu lakiuudistuksen myötä, tarvitaan samalla hetkellä uudet säännökset, jotka tu-levat voimaan ja korvaavat vanhan sääntelyn. Sääntelemättömässä tilassa ei ole mahdollista olla kansainvälisten tietoturvaluussopimustenkaan (GSA) kannalta, sillä niissä on sovittu, että sopimuskomppanivaltion luokiteltuja asiakirjoja käsitellään Suomessa samalla tavalla kuin suomalaisia vastaavantasoisia luokiteltuja asiakirjoja. Tietoturvan perustaso, josta sää-dettäisiin 4 luvussa, ei vastaa sitä tietoturvasoaa, josta sopimusneuvotte-luissa on sovittu eri turvallisuusluokille. Käytännössä Suomi joutuisi ilmoit-tamaan kaikille valtioille ja järjestöille, joiden kanssa tietoturvaluussopi-mukset on solmittu, ettei Suomessa anneta enää perustasoa korkeampaa suojaa sopimuskomppanien turvallisuusluokitelluille tiedoille. Tällainen olisi Suomen kansainvälisen yhteistyön kannalta erittäin tuhoisaa. Myös kansal-linen turvallisuus kärsisi, jos kansallisesti turvallisuusluokiteltujen asiakirjojen käsittelyyn riittäisi 4 luvussa säädetty perustaso. Lisäksi sääntelyn puuttuminen ja perustuminen

viimekädessä viranomaisen riskinhallintaan johtaisi siihen, että tietoturva olisi eri viranomaisissa hyvin eri tasolla. Täl-lainen tilanne olisi omiaan heikentämään asiakirjojen luovuttamista viran-omaisten välillä, mikä taas ei ole kyseessä olevan lakiuudistuksen tavoittei-den mukaista.

On hyvä huomata, että ehdotettu tietoturvallisuuden perustaso, jonka eh-dotetaan riittävän myös turvallisuusluokan KÄYTTÖ RAJOITETTU käsittelyyn, on matalammalla tasolla kuin esimerkiksi Euroopan Unionin vaatimukset RESTREINT UE/EU RESTRICTED -tason asiakirjoille. Näin ollen Euroopan Unionin turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja ei ole mahdollista käsitellä esimerkiksi tietojärjestelmissä, jotka täyttävät vain perustason vaatimukset. Käytännössä siis kansalliselle KÄYTTÖ RAJOITETTU -luokitellulle asiakirjalle annettaisiin heikompi suoja kuin sitä vastaavalle RESTREINT UE/EU RESTRICTED -tason asiakirjalle.

Viestintävirasto ehdottaa, että henkilötietoja koskevan sääntelyn osalta varmistetaan vielä tietosuoja-asetuksesta ja tulevasta kansallisesta tie-tosuojalaista, minkä tasoista tietoturvaa henkilötiedoille edellytetään. Ehdotuksessa on esimerkiksi 15 ja 18 §:issä rinnastettu henkilötiedot ja salassa pidettävät tiedot niiden vaatiman tietoturvan osalta. Tästä aiheutuisi sekä merkittäviä kustannuksia että haasteita vaatimusten täyttämiseksi, mikä tu-lisi huomioida myös siirtymäajoissa.

Asian ja palvelujen tiedonhallinta:

-

Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:

Viestintävirasto kiinnittää huomiota hallituksen esitykseen eduskunnalle la-eiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asiointista vi-ranomaistoiminnassa annetun lain muuttamisesta (HE 60/2018 vp, "Saavu-tettavuuslaki"), jossa myös ehdotetaan sääntelyä sähköisistä tiedonsiirto-menetelmistä, kuten sähköpostista, jos niitä käytetään viranomaisen ja yleisön välisessä viestinnässä (ks. 2 luku Viranomaisten digitaalisten palve-lujen järjestäminen yleisölle ja mm. 5 § Digitaalisten palvelujen tarjoaminen sekä 6 § Palvelun käyttäjän sähköinen tunnistaminen). Tiedonhallintalaissa olisi tarpeellista selkeästi ottaa kantaa sen ja Saavutettavuuslain suhteeseen.

Viestintäviraston käsityksen mukaan ehdotettu 15 § tarkoittaisi sitä, että jos sähköposti sisältää henkilötiedon - esimerkiksi henkilön sähköpostiosoitteen - sen vastaanottaja pitäisi varmistaa tai tunnistaa etukäteen tietoturvallisesti. Viestintäviraston käsityksen mukaan tarvetta tunnistaa sähköisesti henkilötiedon (eli esim. henkilön sähköpostiosoitteen) sisältävän sähköpostin vastaanottaja voisi vielä pohtia. Ehdotetun säännöksen kustannusvaikutukset ja eräiden kansalaisryhmien asiointimahdollisuuksien vaikeutuminen tulisi ottaa pohdinnassa huomioon.

Lisäksi Viestintävirasto toteaa, ettei lakiesityksen perusteluissa pitäisi esittää esimerk-keinä sallituista tiedonsiirtotavoista, sillä niillä käytännössä ohjataan juuri mainittuihin ratkaisuihin. Tarkoituksenmukaisempaa olisi, että tiedonhallintalain tietoturvallisuutta koskevia pykäläiä täsmentävä ohje tai asetukset annettaisiin erikseen tietoturvalisuusalan asiantuntijoiden myötävaikutuksella.

Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:

Muuta huomioitavaa:

Luvut 4, 5 ja 9 sekä Julkisuuslaki

Viestintävirasto huomauttaa, ettei lakiesityksessä oteta kantaa siihen, millä tavalla turvallisuusselvityslakia käytännössä muutettaisiin, jos suojaustasot poistettaisiin. Tehtäisiinkö jatkossa turvallisuusselvityksiä ainoastaan henki-löistä, jotka työssään käsittelevät turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja? Vai olisiko turvallisuusselvityksen tekeminen mahdollista tai jopa pakollista myös sellaisesta henkilöstä, joka työssään jatkuvasti käsittelee salassa pidettäviä asiakirjoja? Tarkempi pohdinta näistä kysymyksistä puuttuu lakiesityksestä sekä esitys siitä, kuinka turvallisuusselvityslakia muutettaisiin.

Viestintävirasto ei kannata HARKINNANVARAISESTI JULKINEN -merkinnän säätämistä lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (Julkisuuslaki). Viestintävirasto katsoo, että kyseinen merkintä olisi omiaan sekoittamaan julkisen ja salassa pidettävän asiakirjan rajaa sekä turvallisuusluokittelua. Ehdotuksesta ei käy selkeästi ilmi, olisiko tämä merkintä organisaation sisäinen merkintä vai olisiko kolmannen osapuolen mahdollista saada - har-kinnan jälkeen - asiakirja, jossa olisi merkintä HARKINNANVARAISESTI JULKINEN. Jälkimmäisessä tilanteessa tulisi myös säätää merkinnän oike-usvaikutuksista, mm. asiakirjan haltijan oikeuksista ja velvollisuuksista täl-laisen asiakirjan käsittelyssä. Jos kyseessä olisi organisaation sisäinen mer-kintä, ei Viestintävirasto näe syytä, miksi siitä pitäisi säätää lailla. Jo nyt on mahdollista merkitä asiakirja luonnokseksi tms. Ottaen huomioon, että jat-kossakin Julkisuuslain 25 §:n 2 momentin mukaan salassapitomerkintä voi-taisiin tehdä muihinkin kuin em. pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin asia-kirjoihin, ei Viestintävirasto näe käyttötarpeita ehdotetulle HARKINNANVA-RAISESTI JULKINEN -merkinnälle. Joka tapauksessa viranomaisen on aina asiakirjapyyntöön saatuaan harkittava, onko kyseinen asiakirja luovutetta-vissa vai ei, joten HARKINNANVARAISESTI JULKINEN -merkintä olisi omiaan hämärtämään tätä menettelyä.

Siirtymäajoista voi todeta yleisesti, että ne ovat melko lyhyet ottaen huo-mioon suunnittelu- ja tilaustyön, jonka uuden sääntelyn toteuttaminen vaatisi ainakin osassa organisaatioita. Esimerkiksi 14 §:n 3 momentin mukaan "Viranomaisen on suunniteltava tietojärjestelmät, tietovarantojen tietora-kenteet ja niihin liittyvät tietojenkäsittelyt siten, että tietoaineistoista voidaan muodostaa helposti asiakirjoja ja että niiden julkinen ja salassa pidettävä tietosisältö voidaan vaivatta erottaa toisistaan." On kyseenalaista, onko asiakirjojen julkinen ja salassa pidettävä tietosisältö ylipäättänsä vaivatta erotettavissa toisistaan. Mikäli tämä olisi mahdollista, olisi kyseessä erittäin työläs projekti, johon kuuluisi kaikkien olemassa olevien asiakirjojen läpi-käyminen. Ehdotetun 40 §:n 12 kuukauden siirtymäaika ei tällaiseen tehtä-vään riitä, kun otetaan huomioon, että viranomaisen on samaan aikaan myös hoidettava lakisäätteiset tehtävänsä, joita varten se on perustettu.

Viestintävirasto painottaa sitä, että lakiesityksessä tulisi kertoa kaikkien muutettavien lakien osalta, kuinka niitä on tarkoitus muuttaa sekä esittää ehdotus 21 §:ssä viitatun asetuksen tekstiksi. Koko tämän muutettavan tai uudelleen säädettävän kokonaisuuden on ehdottoman tärkeää tulla voimaan samalla kertaa, jotta kokonaisuus toimisi. Viestintävirasto toteaa myös, että tietoturvallisuuden perustaso kaippaa tarkempaa ohjeistusta, jotta viranomaiset pystyvät tekemään 4 luvussa edellytettyä riskinarviointia. Koska ohjeistus ei kuitenkaan olisi sitovaa, voisi olla tarpeellista säätää pe-rustasoa täydentävä yksityiskohtaisempi sääntely asetuksen tasolla. Jos kuitenkin päädytään vain ohjetasoiseen lisäohjeistukseen, olisi lakiesityksen perusteluissa ainakin hyvä avata sitä, kenen on suunniteltu antavan tuota ohjeistusta.

Viestintävirasto pitää myönteisenä tietoturvaluussääntelyn päivittämistä ja tuomista lain tasolle. Ehdotettujen tietoturva vaatimusten myötä on näh-tävissä, että kysyntä Viestintäviraston lain viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvaluuden arvioinnista mukaisille tieto-järjestelmäarvioinneille kasvaa.

Viestintävirasto katsoo, että tämä asia tulisi huomioida taloudellisten vaiku-tusten arvioinnissa, sillä sen nykyiset resurssit eivät millään riitä arviointi-toiminnan laajentamiseen. Lisäresurssien tarvetta on vaikeaa arvioida, koska arviointien laajuus vaihtelee ja samoin arvioitavan kohteen kypsyytaso. Jos verrokkia haetaan nykyisin valtionhallintoon kohdennetuista tarkastuksista, olisi lisäresurssitarve 4-5 htv eli laskennallisesti 520 000-650 000 euroa/v.

Nykänen Johanna
Viestintävirasto